

РУСТАМОВА Г.М., ст.гр. МОА-12 м
Наук. кер.: Табачкова Н.А., к.е.н., доц.
Красноармійський індустріальний інститут ДонНТУ,
м. Красноармійськ

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕЕРВАГ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ

Розглянуто умови формування та ефективного функціонування ринку праці, виділено основні існуючі проблеми на ринку праці України.

Актуальність. На сучасному етапі актуальним питанням соціально-економічної політики держави є проведення реформ у сфері зайнятості з метою наближення до світових стандартів, створення конкурентного ринку праці, що є необхідною умовою зростання конкурентоспроможності національної економіки.

Мета дослідження. Розробити напрями реформування системи зайнятості, пропозиції щодо забезпечення конкурентних переваг національного ринку праці на основі тенденцій розвитку ринку праці в Україні.

Основна частина. Основні принципи державної політики зайнятості населення проявляються у забезпеченні рівних можливостей усім громадянам незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової та національної належності, статі, віку, політичних переконань, ставлення до релігії в реалізації права на вільний вибір виду діяльності відповідно до здібностей та професійної підготовки з урахуванням особистих інтересів і суспільних потреб; сприянні забезпеченню ефективної зайнятості, запобіганні безробіттю, створенню нових робочих місць та умов для розвитку підприємництва, координації діяльності у сфері зайнятості з іншими напрямами економічної і соціальної політики на основі державної та регіональних програм зайнятості, співробітництві професійних спілок; асоціацій та спілок підприємців, власників підприємств або уповноважених ними органів у взаємодії з органами державної виконавчої влади в розробці, реалізації та контролі за виконанням заходів, спрямованих на забезпечення зайнятості населення; міжнародному співробітництві у розв'язанні проблем зайнятості населення, включаючи працю громадян України за кордоном та іноземних громадян в Україні.

Досягнення високого рівня соціально-економічного розвитку України, результативність економічних реформ значною мірою залежать від того, наскільки вдасться вирішити завдання підвищення рівня зайнятості та економічної активності населення, реалізувати його трудовий потенціал, привести професійний і освітній рівень робочої сили у

відповідність до вимог ринкової економіки.

Важливим етапом розробки державної соціально-економічної політики є дослідження динаміки показників, що характеризують стан ринку праці, зіставлення їх із рівнем економічно розвинутих країн, вивчення факторів (позитивних і негативних), що впливають на них. Це є основою розробки і впровадження комплексу заходів економічного і правового регулювання, які сприятимуть формуванню конкурентних переваг ринку праці [1].

Концептуальні засади проведення реформ на ринку праці задані основними положеннями Програми економічних реформ на 2010-2014 рр., що спрямована на відновлення економічного зростання, модернізацію економіки України і, таким чином, збільшення робочих місць, підвищення добробуту українських громадян, збереження і розвиток трудового потенціалу країни [3].

Головною умовою формування та ефективного функціонування національного ринку праці є пришвидшення економічних реформ в Україні. Ефективна структурна перебудова національної економіки через реструктуризацію збиткових підприємств, реальне застосування інституту банкрутства, залучення інвестицій та відновлення інноваційної діяльності з метою реструктуризації економіки дали б змогу підвищувати рівень зайнятості населення, мобільність і конкурентоспроможність робочої сили і, таким чином, продуктивність праці та заробітну плату.

Важливими умовами ефективності реформування є активізація інвестиційної та інноваційної діяльності як основи економічного зростання, підвищення продуктивності та інтелектуалізація праці, зростання конкурентоспроможності робочої сили, її освітнього і кваліфікаційного рівня, наближення її якісних параметрів до світового рівня.

Поліпшення бізнес-клімату та розвиток підприємництва є важливою складовою економічних реформ, що спрямовані на подолання негативних наслідків фінансово-економічної кризи, створення умов для продуктивної зайнятості населення, запобігання зростанню безробіття, особливо у регіонах із критичною ситуацією на ринку праці [4].

При розробці стратегії виконання зазначених завдань слід враховувати необхідність вирішення ключових проблем, що існують на ринку праці, а саме:

- недостатній рівень реформування трудової сфери, що призводить до неефективної зайнятості і проявляється у концентрації робочої сили на збиткових підприємствах; значні масштаби недовикористання робочого часу зайнятих, низька продуктивність праці і недостатній рівень її оплати; недостатньо висока порівняно з розвинутими країнами частка працюючих у високотехнологічних і наукоємних сферах економіки; відсутність взаємозв'язку між трудовим внеском і доходами працівників тощо;

- втрата трудових навичок кваліфікованих і висококваліфікованих кадрів внаслідок закриття, реструктуризації великих промислових підприємств, їх збитковості; перехід фахівців і спеціалістів у сферу нерегламентованої зайнятості, тіньової економіки, міграція за кордон;
- проблеми у сфері забезпечення належних якісних характеристик робочих місць, недостатнє введення в дію нових робочих місць для кваліфікованих кадрів, що збільшує обсяги та рівень безробіття, знижує продуктивність праці і конкурентоспроможність виробництва;
- невідповідність між попитом і пропозицією робочої сили; недостатні обсяги інвестицій у сферу виробництва для вирішення питань забезпечення безробітних сучасними робочими місцями; недостатня державна підтримка підприємництва і малого бізнесу;
- висока частка зайнятості в тіньовому секторі економіки;
- недоліки процесів реформування системи державного професійного навчання і освіти, неадекватність масштабів, структури і форм професійної підготовки і перепідготовки кадрів вимогам сучасного ринку праці; недостатня розвиненість системи підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації; слабка зацікавленість роботодавців у підвищенні кваліфікації працівників;
- складна ситуація щодо працевлаштування окремих соціально-демографічних груп населення (молоді, жінок, інвалідів, колишніх військовослужбовців тощо); дискримінація у сфері праці за статтю, віком, станом здоров'я; недоліки системи дотримання норм трудового законодавства щодо режиму і охорони праці окремих груп працюючих;
- надмірна диференціація регіональних ринків праці, наявність депресивних регіонів з особливо напруженою ситуацією на ринку праці, значно вищим за середній рівнем безробіття, за вкрай обмежених можливостей щодо внутрішньої трудової міграції;
- недостатня конкурентоспроможність національної робочої сили та неврегульованість багатьох аспектів зайнятості іноземців в Україні [2].

Висновки. Реалізація цих напрямів і пропозицій щодо вдосконалення механізмів державного регулювання ринку праці в комплексі зі створенням економічних умов досягнення ефективної зайнятості дозволить забезпечити реалізацію стратегічних пріоритетів соціально-економічної політики держави, суттєво покращити ситуацію на ринку праці та у кінцевому підсумку підвищити місце України у світових рейтингах конкурентоспроможності.

Бібліографічний список

1. Адамчук В.В., Ромашов О.В., Сорокіна М.Е. Економіка і соціологія праці: Підручник для вузів. – М. : ЮНИТИ, 1999. – С.49-51.
2. Богиня Д.П., Грішнова О.А. Основи економіки праці: навч. посібник. — К: Знання Прес, 2000.- С. 115-140.

3. Гальчинський А.П. Основи економічної теорії.- К, 1999.- С. 86-101.
4. Савченко А. та ін. Макроекономіка - К.: "Либідь". 1999. - С. 63-68.